

kapitalägare

I den politiska debatten förekommer ett antal falska motsatspar av typen bilist-fotgängare, producent-konsument. Falskheten består i att man försöker skapa intrycket att folket faktiskt kan indelas i avgränsade grupper på detta sätt. Resonemanget bygger på att bilister alltid är bilister och fotgängare alltid fotgängare. Det förutsätts automatiskt att en djup antagonism råder mellan dessa båda grupper. Den starke bilisten anses sålunda förakta de vimsiga fotgängarna. Dessa förmodas å sin sida frukta och avsky den privilegierade, bilburna klassen.

Ibland kan det förstås verka som om så vore fallet. Ändå vet alla, att de flesta människor idag är *både* bilister *och* fotgängare. Man är t ex bilist på vägen in till stan till dess bilen parkerats. Därefter är man fotgängare. Och man byter inte samhällsklass i och med att man slår igen bildörren bakom sig.

På motsvarande sätt kan man analysera motsatsparet producent-konsument. Det politiskt intressantaste motsatsparet gäller emellertid grupperna löntagare-kapitalägare.

Det har funnits en tid då detta var ett äkta motsatspar. 1800-talets industri- och jordproletärer var i bokstavlig mening egendomslösa – en väckarklocka, en rakspegel eller ett par stövlar är knappast egendom. Samtidigt var de besuttna rika i en alldeles bokstavlig mening; de hade gott om pengar, och pengarna härrörde inte ur eget arbete utan från kapital. Det var i denna ekonomisk-sociala situation som begreppen arbetarklass och kapitalägande klass uppstod.

På detta föråldrade klassbegrepp släpar vi fortfarande. Det talas om arbetarklassen

som om det alltjämt vore en grupp av egen-
domslösa löneslavar – på en högre materiell
nivå visserligen, men ändå. På samma sätt ta-
las det om "kapitalägare" och "aktieägare",
som om det rörde sig om en urskiljbar och i
allo väsensskild samhällsklass. Det är visserli-
gen sant att vi i Sverige fortfarande har en li-
ten exklusiv grupp sk finansfamiljer, som
spelar en betydande roll i det ekonomiska li-
vet. Men med reservation gjord för denna
lilla grupp är motsatsparet kapitaläga-
re-löntagare också ett falskt motsatspar.
Den vanligaste kapitalägaren är numera en
person som har sin huvudsakliga inkomst av
annat än kapital. Den typiske kapitalägaren
av idag är en löntagare som har sitt sparka-
pital placerat i tex aktier eller en fastighet.

Att det finns människor som vill spara,
och därtill är förtänksamma nog att vilja vär-
desäkra sitt sparande, har dock inte lämnat
Rörelsen någon ro. Ständigt reses nya krav
på krafttag mot kapitalägarnas oförtjänta
vinster i form av värdestegring på aktier, vil-
lafastigheter, tomter.

Vad man inte talar om är att en person en-
bart för att hålla jämna steg med inflationen
skulle behöva en årlig avkastning på inemot
12 procent. Vilken bank ger det? Med exem-
pelvis 70 procents marginalskatt krävs, för
att nå samma mål, en bruttoavkastning på
över 30 procent! Hur många aktier har en
genomsnittlig årlig värdestegring (inklusive
utdelning) på över 30 procent? Hur många
fastigheter har en kontinuerlig prisutveck-
ling av den storleksordningen?

När exempelvis LO, som nyligen skedde i
ett remissvar, kräver drastiskt höjd beskatt-
ning av realisationsvinster och avskaffande

av de få inflationsskyddsregler som finns, är
det bokstavligen detsamma som att säga: Vi
inom Rörelsen kan inte tolerera nuvarande
långsamma takt i urholkningen av de privata
sparkapitalen. Det måste gå väsentligt forta-
re. Tio procents värdeminskning per år är
ett minimikrav från löntagarna.

I propagandan är det förstas bara Wallen-
berg, Bonniers osv som skall drabbas. I
praktiken är det hundratusentals vanliga
människor, som placerat sina sparmedel i
något *som de trott vara någorlunda värdesäkert*.

Redan tidigare har spararna jagats bort
från det traditionella banksparandet på
grund av inflationen. Nu har de blivit aktie-
ägare. Då drabbas de av samma bannstråle
som alltid riktats mot den aktieägande storfir-
mansen. Finns det ytterligare tillflyktsorter
för sparkapitalet – hur är det med konst,
antikviteter, frimärken? Nej, man är redan i
färd med att täppa till det hålet.

Som vanligt är det de skötsamma, flitiga
pinnebergarna som kommer i kläm. De
stora, de kunniga, de smarta med internatio-
nella förbindelser klarar sig nog – ty de kla-
rar sig nästan alltid. Socialdemokratin har
aldrig varit särskilt framgångsrik i jakten på
vare sig enarmade eller tvåarmade banditer.

Det fanns en generation småsparare som
förlorade nästan allt sitt sparade kapital ge-
nom att teckna treprocentiga försvarsobligat-
tioner under kriget. Till skillnad från da-
gens småsparare kunde de dock söka tröst i
vetskapen om att pengarna i alla fall offrats
för fosterlandet.

Anders Arfwedson